

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Музичка школа „Даворин Јенко” Програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности којима се развија и негује подстицајно и безбедно окружење за живот и рад деце/ученика и свих запослених у школи.

Тим за заштиту деце/ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања чине:

1. Слађана Шегавчић, директор школе
2. Милица Мишић, секретар школе
3. Емилија Марковић, педагог школе
4. Аница Бајагић, психолог школе
5. Маринка Лукић, наставник
6. Радослав Степић, наставник
7. Александар Павловић, наставник
8. Милутин Милосављевић, наставник
9. Милан Вијатов, наставник

Различити облици насиља:

- **Емоционално/психичко насиље** – тренутно или трајно угрожавање психичког и емоционалног здравља и достојанства детета/ученика, одраслог.
- **Физичко насиље** – стварно или потенцијално телесно повређивање детета/ученика, одраслог од стране запосленог, родитеља односно другог законског заступника или трећег лица у школи.
- **Електронско насиље** – злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду личности детета/ученика, одраслог и угрожавање достојанства (мобилни телефон, интернет идр).
- **Сексуално насиље** – укључивање детета/ученика у сексуалну активност коју не жели, не схвата и за коју није развојно дозрео или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.
- **Социјално насиље** – искључивање детета/ученика, одраслог из групе вршњака и различитих облика активности у школи.

Општи циљ Програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања је унапређивање живота деце/ученика/одраслих применом:

- мера превенције – стварање безбедне средине за живот и рад деце/ученика/одраслих;
- мера интервенције – у ситуацијама када се јавља дискриминација, насиље, злостављање или занемаривање у школи.

Специфични циљеви у превенцији:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања;
- Укључивање свих интересних група (деца, ученици, наставници, стручни сарадници, административно и помоћно особље, директори, родитељи, други законски заступник, локална заједница) у доношење и развијање програма превенције;
- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;
- Дефинисање процедура и поступака за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и реаговања у тим ситуацијама;
- Информисање свих укључених у живот и рад школе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља;
- Унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, деце, ученика, родитеља, другог законског заступника и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Превентивне активности које се остварују у школи:

- Сарадња са Црвеним крстом Раковице (обука у примени прве помоћи, злоупотреба супстанци итд).
- Сарадња са организацијом за младе Цепора (Не говори мржње, Или пијеш или возиш).
- Сарадња са КМК инклузивном групом – радионица „Час инклузивне културе”.
- Оснаживање и унапређивање рада одељенских заједница.
- Примена Посебног протокола за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања у школи (донета Правила понашања за ученике, запослене и родитеље, донете Мере интервенције у ситуацијама насиља итд).
- Обезбеђивање простора у којима бораве деца/ученици унутар школе и у њеном непосредном окружењу.
- Реализација радионица за ученике средње музичке школе намењене подстицању развоја вештина конструктивног решавања конфликта.
- Реализација радионица намењених новим члановима Вршњачког тима за заштиту од насиља које су посвећене стицању и увежбавању вештина вршњачког посредовања (обука).
- Осмишљавање и реализација радионица за ученике свих разреда срење музичке школе које обухватају следеће теме: облици насиља, препознавање насиља, реаговање и пријављивање.
- Реализација предавања за родитеље ученика средње школе: облици насиља, препознавање насиља и реаговање у ситуацијама насиља.
- Реализација предавања и обуке за чланове Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања. Теме: превентивне активности, реаговање на насиље и у кризним ситуацијама.

- Упућивање наставника на програме стручног усавршавања који су усмерени на стицање компетенција за подршку развоју личности детета и ученика, као и за комуникацију и сарадњу.
- Организација слободних активности ученика према предлозима Ученичког парламента и одлуци Педагошког колегијума и Савета родитеља.

Специфични циљеви у интервенцији:

- Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља.
- Успостављање система ефикасне заштите деце/ученика у случајевима насиља.
- Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите.
- Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција детета/ученика у заједницу вршњака и живот школе.
- Саветодавни рад са децом/ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља.

Нивои реаговања у различитим облицима насиља:

- Да би се сви који учествују у животу и раду школе осећали сигурно и безбедно важно је да се увек и благовремено реагује на све облике насиља.
- Ниво реаговања зависи од интензитета, учесталости и последица које насиље оставља. Постоје три нивоа реаговања.

Први ниво реаговања на насиље:

Ове облике насиља решава самостално наставник/одељењски старешина у оквиру појачаног васпитног рада индивидуално са дететом/учеником и његовим родитељима, у групи деце или одељењској заједници. Може користити подршку Вршњачког тима за превенцију насиља.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако појачан васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете /ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, установа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.

Други ниво реаговања на насиље:

У решавању ових облика насиља наставник/одељењски старешина укључује Тим за заштиту деце/ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, директора школе и психолошко-педагошку службу уз обавезно учешће родитеља у оквиру појачаног васпитног рада. Уколико појачан васпитни рад није делотворан, директор школе покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са Законом.

Трећи ниво реаговања на насиље:

Најтеже облике насиља решава директор школе са Тимом за заштиту и психолошко-педагошком службом уз обавезно ангажовање родитеља и спољашње заштите мреже, коју чине надлежне организације и службе (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и др). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу детета/ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију.

На трећем нивоу потребно је спроводити појачан васпитни рад интензитетом који је у складу са потребама детета/ученика. Обавезно је и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са Законом. Ако је у раду са учеником ангажована друга организација или служба, школа остварује сарадњу и усклађује активности са њом.

За прикупљање информација о насиљу, злостављању и занемаривању од ученика задужени су психолог и педагог школе, одељењске старешине и чланови Тима за заштиту.

Кораци у интервенцији:

1. Прекидање, заустављање насиља:

- Запослени имају обавезу да зауставе насиље и/или да обавесте надлежне у школи.
- У појединим ситуацијама физичког насиља неопходно је реаговати хитно и истовремено – збринуту учеснике, обавестити родитеље, укључити релевантне организације и службе (здравствену службу, полицију, центар за социјални рад).
- Емоционално и социјално насиље треба прекинути што је могуће пре. Деци која трпе ове облике насиља треба пружити разумевање, поверење и сигурност.
- Ако постоји основана сумња на било који облик породичног насиља, наставник/одељењски старешина обавезно информише Тим за заштиту и директора школе, који предузимају даље мере и уз консултације са центром за социјални рад.

2. Смиривање ситуације, тј. обезбеђивање сигурности за дете/ученика, разговор са учесницима и посматрачима:

- Смиривање учесника насиља и обезбеђивање простора за разговор са њима.
- Посредовање у решавању конфликта (Вршњачки тим за превенцију насиља, одељењска заједница, психолошко-педагошка служба).
- Анализа ситуације после обављеног разговора.

3. Консултације унутар установе које се предузимају ради процене ризика и израде плана заштите за све учеснике насиља:

- Тим за заштиту процењује степен ризика и одлучује да ли ће случај решавати самостално или укључивањем других релевантних организација и служби.
- Неопходно је водити рачуна о поверљивости података, заштити приватности и стављању интереса детета/ученика изнад интереса родитеља/других законских заступника, школе, струке итд.

- Потребан је посебан опрез када Тим за заштиту процењује и одлучује само на основу сумње. Површно осмишљени поступци или непроверене информације могу имати негативне последице по дете/ученика. Свака сумња се одмах проверава на основу више извора.
- Сврха предлагања мера заштите је ублажавање последица насиља, заштита детета/ученика, одраслог од даљег насиља, као и оспособљавање деце/ученика, одраслих да се заштите у евентуалним ситуацијама насиља.
- Истовремено треба планирати појачавање васпитног рада са дететом/учеником који испољава насилно понашање разним активностима у оквиру одељењске заједнице, радом одељењског старешине, психолошко-педагошке службе, Вршњачког тима, а ако је неопходно планира се ангажовање других релевантних организација и служби.
- Рад треба усмерити и на децу/ученике који су пасивни посматрачи насиља. Тај рад подразумева оспособљавање те деце/ученика да што конструктивније реагују и траже помоћ у ситуацијама насиља.

4. Реализација договорених активности и мера заштите.

5. Праћење ефеката предузетих активности и мера заштите.

Сви кораци у интервенцији сажети су у приложеном графичком приказу мера интервенције у ситуацијама насиља.

МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ У СИТУАЦИЈАМА НАСИЉА НАД ДЕЦОМ/УЧЕНИЦИМА

